

STOEVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr. za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravljenstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zmešnjava nad zmešnjavo.

Na Dunaju, 22. septembra.

Take zmešnjave še ni bilo v našem parlamentu, kakor danes. Nihče ne ve, kaj se zgodi jutri. Zavladal je popoln kaos. Večina se krha, in mogoče je, da se jutri pri volitvi predsedništva pojavi popolnoma nova parlamentarna večina, sestavljena iz vseh nemških opozicionalnih strank, Poljakov in Lahov.

Včeraj popoludne se je sešel pododsek izvrševalnega odbora, da končno sklene, kako udušiti obstrukcijo in da dolči bodoče predsedništvo. Sklenilo se ni nič. Pododsek je odklonil nasvetovanje poostrenje državnozborskega opravilnika in sklenil, naj predsedništvo skuša s sedanjim opravilnikom premagati obstrukcijo. To je prav za prav poraz miselnika predsednika, saj se je prav on z vso odločnostjo potezal za poostrenje opravilnika in saj je bil odklonjen načrt, sestavljen po njegovih nasvetih in dogovorno ž njim.

Pa tudi glede predsedništva poslanske zbornice se ni doseglo sporazumljenje, ker je dr. Kathrein izvolitev odklonil in isto tako dr. Ebenhoch. To je v zvezi z Dipaulijevim znanjem izjavo prvi dokaz, da se večina krha. Pododsek sploh ni prišel do tega, da bi bil kaj sklenil glede predsedništva, kajti vitez Jaworski je — in sicer gotovo sporazumno z Badenijem — nasvetoval, naj se voli Abramowicz predsednikom, dr. Kramarjim prvim podpredsednikom, mesto druga podpredsednika pa naj se prepusti — obstrukcionistom. Ta gorostasni nasvet je obudil tak vihar, da se je moral pododsek raziti, ne da bi bil kaj sklenil.

Zvečer je imel izvrševalni odbor desnice plenarno sejo, v kateri je „limal“ nastale razpoke. Po dolgih posvetovanjih se je zdela na izjavo, katera pravi, da večina poslanske zbornice, vtrajajoča zvestvo na načelih, izraženih v adresnem načrtu, si šteje v dolžnost, slovesno izjaviti, da je odločena, z vso eneržijo, katero zahteva korist države in dobrobit parlamenta ter sploh parlamentarizma, potezati se za hitro izpolnitve neodložnih potreb države in prebivalstva.

Ta izjava izvrševalnega odbora ne imponira nikomur. Jedino, kar se je upoštevalo, je to, da se vlada v izjavi niti ne omeni, kar se smatra za izraz nezupnosti desnice napram vladu. Drugega pomena ta izjava nima. Nesoglasje v večini je isto kakor je bilo, saj je nje izvor nezadovoljnost z vladom.

Ta nezadovoljnost je tolika, da je Badeni vsled nje prišel v največjo stisko. Dočim so v opoziciji stojede nemške stranke izjavile, da misijo z vso brezbarvnostjo nadaljevati obstrukcijo, postavil mu je Dipauli než na vratin po njegovem vzgledu se ravnajo tudi Čehi. Nemški katoliško narodni stranki dela nacionalno gibanje v nemških alpskih pokrajinih velike preglavice in zategadelj se upirajo vladu, ki se neče ozirati na klerikalne zahteve, pač pa se ozira na narodnostne zahteve Čehov. A tudi Čehi niso zadovoljni s samimi drobtinicami in so včeraj popoldne sklenili, da bodo vlado podpirali samo če akceptira program desnice in če izda takoj z jamstvi podprtje izjavo, da bo vladila v duhu ravnopravnosti in avtonomije, sicer da jej dovolijo samo indemniteto za podpre po ujmah prizadetim okrajam, drugač pa nič.

Badeni je v silni zadregi. Za brktem desnice se trudi skrpati novo večino in zajedno grozi zlasti Dipaulijevi stranki, pa tudi vsem drugim, da kopljajo sebe in parlamentarizem, če mu nečejo tlačaniti, katerih groženj pa se nihče ne boji.

Danes, v sredo zvečer, se zopet snide izvrševalni odbor desnice, da se dogovori glede volitve predsedništva. Gotovosti, da se dočene porazumljenje, ni nobene, in vsled tega je lahko mogoče, da se volitev predsedništva niti ne vrši v prihodnji teji, ampak da se odloči, zlasti verjetno je to, sko Dipauli jeva stranka s svojim odporem ne odneha.

V raznih dunajskih listih se čita, da misijo tudi Slovenci odvrniti se od večine, ako izstopi iz nje Dipaulijeva stranka, češ, tudi slovenski poslanci bojejo samo konservativno ministerstvo podpirati. To poročilo ni cenovano. Dipaulijeva stranka ni samo z vladom nezadovoljna, kar so tudi druge stranke večine, nego tudi z večino sploh, ker imajo

v njej Slovani prvo besedo, dočim so slovenski poslanci samo z vladom nezadovoljni, ker doslej še nimajo vzrokov biti nezadovoljni z večino. Prva skrb slovenskih poslancev je, obraniti večino, katera je na svoj prapor zapisala narodno ravnopravnost. Slovenske zahteve je formuliral vseslovenski shod in dokler teh večina ni odklonila, cesar se ni batil, dotej nimajo slovenski poslanci vzroka se ločiti od nje, ako ostane večina zvesta svojemu programu.

V Ljubljani, 23. septembra.

P. Stojalowski. Višji poljski klerus je bil jako nemilo iznenader, ko je izvedel, da je papež po obligatnih ceremonijah preklical proletstvo nad vrim poljskim rodoljubom Stojalowskim. Spočetka te vesti kar verjeti niso hoteli; ko pa so se od strahu malo oddahnili, poslali so Krakovskega knezoškefa Pušyno v Rim z novimi tožbami o Stojalowskem. Škofovski tožitelj pa je prišel prepozno. Papež je Pušyno sicer sprejet v audienciji, a knezoškef ni dosegel ničesar. Kakor poroča „Gazeta Narodowa“ bodo izdali sedaj galiski škofje pastirske piemo, v katerem raznianijo, da je skesan p. Stojalowski zopet sprejet mej verne ovčice. Seveda bodo škofje v tem pismu triumfirali, dasi so prav za prav premagani. Proti njihovi volji je preklical papež proletstvo in z izrekom kurije, da nikakor ni dovoljeno odrekati zakramentov celo onim, ki so občevali s Stojalowskim ter so čitali njega list, so bili škofje naravnost blamirani. Sedaj pridušajo klerikalni listi p. Stojalowskega, naj se spravi še s svojimi škefi.

Napitnici našega in nemškega cesarja pri galadinerju v Badimpešti zatrjujeta trdnost zvezne meje Avstrijo in Nemčijo. Cesar Fran Josip I. je dejal, da mu je v posebno zadoščenje, ker more nemškega vladarja sprejeti v svoji ogerski prestolici ter destavil: „Pozdravljam Vaše Veličanstvo kot zvestega prijatelja in zaveznika, vstrajnega sodelavca pri velikem mirnem delu, kateremu naj bodo posvečene vedno naše najboljše moči; o jednakosti razorov prepričan, izprazuim kupo na zdravje Vašemu Veličanstvu z vsklikom: Nj. Veličanstvo cesar

LISTEK.

4

Šah-mat.

(Novela. — Spisal Iv. N. Vrtnik.)

(Dalje.)

— „Kako lepa ste danes“, je šepetal adjunkt Gorenc ekspeditoricu Tončki Kranjčevi.

Ta je zarudela tja do ušes in povesila sramožljivo oči...

„Prav sem storila, da sem oblekla to svitlo krilo; dobro mi pristoja“, si je mislila sama pri sebi...

„Gospoda, kaj ko bi se kaj igrali?“ se eglasila kontrolor Končar.

„Saj je res! Saj je res!“ spregovoril nad polovicu družbe. — „Ali kaj?“

„Zastavnic!“ „Zastavnic!“ je vknivil Gorenc.

„Ne, tega pa že ne! Če bo to, se jaz ne marjam igrati... Že vem, kaj nameravate!“ — je upila ekspeditoricu.

„Dá, dá, uganila ste: poljubček bi rad pritišnil na vaša zapeljiva usteča“, je počepnil Gorenc Tončki, ki se je koketno namrdnila.

„Kaj pa: glejte v brezno!“ je svetoval kontrolor.

„Gospod kontrolor je pravo pogodil“, se oglaši nekaj gospic.

Postavili so se torej v velik krog. Kontrolor je zvil robov v korbach, s katerim je hodil na okrog, v jednomer govorčič: „Glejte v brezno! Glejte v brezno!“

Zdajci tdsri luhno sednika po hrbi; ta odleti na jedno stran, kontrolor pa na nasprotno.

Strašen smeh je nastal. Testen je s svojimi dolgimi koreki parkrat stopil in bil je zopet na prostoru, dočim je despel malj, debelušni kontrolor šele na pol pota, dssi je sopihal na vso moč. Večkrat je moral ponavljati svoje romanje na okrog. Bil je že ves upahan; kri mu je silila v glavo, a vkljub temu se je majal in valil vztrajno naprej... Slednjič ga je rešila Tončka, katera je bila tudi počasna, kajti toliko tekanje se jej je zdelo — nedostojno...

Mej tem pa sta Ana in inženér hodila po gozdnu. — Govorila sta o — ljubavi...

„Prava, resnična ljubav ima neizrekljivo moč nad človekom: — ona daruje vse, vse... Li vi tega še ne veste, gospica?“

Pogledal jo je, kakor da je hoče videti prav tja v dno duše. — Tajen cogenj je žarel v teh modrostivih očeh, cogenj, kateri navdaja čistega človeka s strahom. — Bil je to pogled pokotnika, kateri z lehkim srečem utrga najlepšo rozo, — ne zato, ker je — icča, temveč ker je — ceticica...

Toda Ana vsega tega ni opazila. Sedla je na nizko, liki blazinjaku k veliki bukvi prislonjeno, z mahom obraščeno skalo. Svojo glavico jeagnila k deblu, lice jej je žarel, prsa pa so se burno dvigala... Za hipec je zaprila svoje lepe sanjave oči... kar se začuti v inženérjevem objemu, začuti njegove žarne poljube na svojih ustnih, — a ne more se ganiti... Dolgo skrivana strast je prikipela do vrhuncu; nekaka omotica se je polasti, čuti le, da jo poljublja — on. — Niti spogledati ne more; — li ni morda vse le sladek sen, blsgodejen žarek, „ki še temnejšo noč stori, ko vgasne?“ — Zdajci začuje i njegov glas:

„Ana, ljubiva se že dolgo, dolgo; ljubila sva se še predno sva se pozna. — Dve iščči se duši sta se našli; usoda naju je združila v brezmejni, neskončni ljubezni... Dušica zlata, sladka moja golobic, me li ljubite tako nepopisno vroče, kakor jaz vas?“

„Dá, ljubim“, je dejala jedva slišno. — V njenih očeh pa so zaledketale solze.

„Vi me resnično ljubite?“ ga je vprašala.

Postala je zopet mirna, da je bil inženér za hipe v zadregi; — nù, njen pogled je bil tako poln ljubezni, — ni mogel dvomiti, da ga žarno ljubi...

„Dá, vroče vas ljubim, gospica!“

„Je li pa me boste tudi v edno ljubili?“

Viljem naj živi! — Nato je odgovoril cesar Viljem, da sprejema z najgobljo zahvalnostjo cesarjevo prisrno nazdravico. Spominjal se je zgodovine Ogrov ter dostavil: Ismena Zrinjski in Siget napoljujejo še danes nemškim mladeničem srca z navdušenjem. Omnenjal je nadalje milenijsko slavnost in velike dokare udanosti Ogrov do svojega kralja ter zagotavljal, da spoštujejo z navdušenjem Franca Josipa I. po vsej Evropi, ter da zre sam k nišemu cesarju kakor sin k četovskemu prijatelju. Završil je svojo napitnico: „Po zaslugi modrosti Vašega Veličanstva obstaja naša zveza na korist naših narodov trdno in nerazdržljivo. Ta zveza je obrnila Evropi že dolgo mir ter ga bode tudi nadalje. Kakor so klicali Mariji Tereziji tako kličejo še danes srca sinov Arpada: „Moriāmūr pro rege nostro!“ — Napitnici sta vzbudile mej Ogri velikansko navdušenje. Čisopisi so izšli z napitnicami že pozno na večer, ko je bilo mesto že krasno razsvetljeno. Vse se je trgal za časopise. Zatrjuje se, da sta si podala cesarja po napitnicah roki, kar je napravilo na prisotne neizbrisljiv vtisk. — Zrečer je bil v operi Théâtre pare. Nemški cesar je prišel v ogeraki škrlatasto rudeči generalski uniformi, avstrijski cesar pa v nemški feldmaršalski uniformi. Predstave so se udeležili tudi nadvojvode Fran Ferdinand, Oton, Jožef in Jožef Avgust, nadvojvodinja Klotilda, Marija Jožefa in Avgusta, pa poslanika grof Enlenburg, pl. Szönyi, državni tajnik pl. Eček, grof Goluchowski, vsi ministri, predsednika obeh hiš i. dr. visoki dostojači steniki. Po predstavi je nastal mej občinstvom, čakajočim cesarja, velikanski nered. Dogodilo se je več nesreč in mnogo ljudij je bilo sretovanih. Viljem II. se je odpeljal ob 10 uri zrečer po jake prisčrem s'ovesu.

V Grčiji, zlasti v Atensah vlada sedaj velika razburjanost, ker sta sprejeti tuli 2 in 6. točka v mirovno pogodbo. I vlada i opozicija ne vesta sedaj kaj in kaj. Zlasti pa je sila ogorčena ministerski predsednik Rallis. Njegov položaj je obopen. Ako predlaga zboratci, naj pogodbo sprejme brez ugovora, bo imela opozicija najlaže staljče. Ako pa se pogodbi upre, nastanejo nove težkoče, katerim ne ve nihče izhoda. Bažas Rallis odstopi, ker ne more nositi tolke odgovornosti. Grški narod pač nima pravih voditeljev! — Grški časopis „Ephimeris“ zahteva, naj se mirovna pogodba zavrže ter na svetuje: „Pustimo Tealijo Turčiji tolko časa kot poročstvo, da dobimo iz lastnih močij dovelj denarja za odkup.“ — Atenska „Asty“ pa javlja, da se na kraljevo željo sestavi novo ministerstvo, obstoječe iz zastopnikov vseh strank zbornice.

Zjednjene države so izročile — tako poroča „Tempo“ — po svojem zastopniku v Madridu ultimatum radi Kub, zahtevajoč, da se vojna na Kubi do konca oktobra praneha, sicer bodo Zdjednjene države same posredovalne s svojo silo. Utemeljil je poslanik ta ultimatum s tem, da valedvojne na Kubi jako tripi amerikanska obrt in kupčija.

„Večno budem ves in samo tvoj; — ti pa boš vsa moja! Kaj ne, srce zlato?“ —

„Je li mogoče? Vi me hočete večno ljubiti!“ je sanjarila ona.

„Večno, večno, ljubica moja!“

Ana je skočila s svojega sedeža, stekla parkorakov naprej ter v jednomer ponavljala: „Večno, večno ves moj!“ — Še predno ze je inženér pravzadel, je že izginila.

Stekla je nazaj k ostali dužbi. — Čudno! Skoro vsaka bi bila v takem slučaju želesa samote, Ana pa je hotela, morala dati duška svojemu veselju, svoji nepopisni sreči.

„V nedeljo jutro vstala bom,

V Ljubljanco se peljala bom“ —

je popovala na glas, stekla k Eni ter jo zavrtila na okolo.

„Kako ste vendar dolgočasni“, je dejala vriskaje. — „Pojmo! Veselimo se!“ in intonovala je znano narodno pesem:

„Čez tri goré, čez tri dolé...“

Tudi inženér se je približal; — z nekako nervoznostjo so iskale njegove oči Ano...

„Da mi le ne izblebeta! Staosti mi napravi, ničesar drugač... Ha, ha, ubožica, kako je srsčna! Kako pa ji svetijo oči!“ — je govoril sam seboj ter hotel stopiti k Ani, ta pa je v istem hipu odvela svojo prijateljico Eno v gozd. (Dalje prih.)

Vseslovenski shod.

(Konec dr. Šušteršičevega govora.)

Gospoda moja, kdor pozna moč te birokracije, in pozna jo vsak, kdor je na raznih mestih skušal priboriti drobtinico za pravične potrebe slovenskega naroda, ta ve, da je špekuliranje na moč te birokracije žalibog preopravljeno in zaradi tega se je tuši v zadejem času grofu Badeniju reklo: Nam ne zadostuje, ako vlada zakone v državnem zboru predlaga v smislu našega programa. Žikon je mrtva črka, dokler se ne izvede v svojem duhu. (Pritisjevanje.)

Mi smo zato grofu Badeniju rekli: Pokaži, da hočeš v našem duhu vladati, s tem da administruješ v našem duhu. (Odobravanje.)

To lahko vsak dan pokaže, ni treba priprav za to in za to tudi ni potreba parlamenta. Večja, kakor moč parlamenta, je moč birokracije. He Rhodus, hic salta! Tukaj naj pokaže Baden svojo železno roko. To je naša glavna zahtevo bila. (Odobravanje.)

Toda, gospoda moja, računati imamo z grofom Badenijem. Ni še prišel čas, ko bi bilo mogoče, sklepno sodbo izreči o tem politiku. Baden, kot politik, je sfinga, zagonetka ki se da težko reči. (Klici: To je pa res!) Njegova pota so zamotana in težko jim je slediti. Oktar on vodi vladu v Avstriji, vidimo od njega celo vrsto bistveno nasprotujučih si činov in dejanj in vedno, kadar se povprašamo: kaj bo sedaj grof Baden storil? ima navadno tisti prav, ki reče: Nekaj čisto danguga, kar mi vasi skupaj mislimo. (Živahnega veselja in odobravanja.) To označuje politiko grofa Badenija.

Gospoda moja, kaj je bilo naravneje, ko se je osnovala parlamentarna večina, kakor da bi se je grof Baden bil oklenil, ko je videl, da od liberalnih Nemcev ne dobi dovolila za pravičen vladni čin! V jezikovnih naredbah ni nič, kar bi živilo pravice Nemcev, marveč se samo ravnopravnost priznava Čehom. Toda češki Nemci s tem niso zadovoljni, zahtevajoči za se hegemonijo. In vendar, gospoda moja, če ima kdo pravico do hegemonije na Češkem, je to le češki narod vsled svoje večine in svoje zgodovine. Toda Čehi sami ne zahtevajo za se več, nego jednake pravice, kakor jih imajo Nemci. Vsak pošten Nemec tej zahtevi lahko pritrdi. Ia ali jezikovne naredbe zares pomenujajo popolno ravnopravnost Čehov? Še vedno so Nemci na boljem. (Pritisjevanje.)

Torej, gospoda moja, tukaj se je ustavljala nemško liberalna stranka pravični stvari. Grof Baden je tedaj videl v tistem hipu, da z nemško liberalno stranko kot avstrijski minister ne more vladati, da s to stranko zamore sicer vladati nemško-liberalno, nikdar pa ne, kakor je njegova dolžnost, avstrijsko! On pa sme in zamore delati le avstrijsko politiko! Žal, da iz tega ni iz vajal konsekvence. Parlamentarna večina je organizirana bila, hotela je v akcijo stopiti v izvršitev svojega eminentno avstrijskega programa, toda Badenija ni bilo! (Veselost.) Izogibal se je po širokih ovinkih parlamentarne večine, temu nasproti pa leta! in hodil po vseh potih in kotih za nemškimi in italijanskimi obstrukcionisti. (Klici: Žlostno!)

Ali si je mož res domisjal, da bo te ljudi dobil za avstrijsko politiko, ali jih je hotel voditi za nos, tega ne vem. Obajo je pa mogoče. (Veselost.)

Tako je potekalo zasedanje, obstrukcije ni bilo konec in grofa Badenija tudi ne. (Živahnega veselja.) Vedno se je pričakovalo, da grof Baden ali odstopi ali pa se lojalno oklene večine. Toda to se ni izpolnilo, marveč je grof Baden sklepom državnega zборa izjavil, da boče še jedenkrat spravo meje liberalnimi Nemci in Čehi poskusiti.

Dne 26. avgusta so bili sklicani zastopniki nemškega in češkega naroda na Dunaj, toda liberalci in nacionalni Nemci so izjavili, da ne pridejo. Jaz rečem, hvala Bogu! (Pritisjevanje) Oni naj za se ostanejo, mi pa za se. To bo najbolje za nas. Sprava meje nemškim liberalizmom in mlađečko stranko — ne vem, ali bi bilo to koristno za naše pravične in nujne težnje. (Odobravanje.)

In sedaj, ko je bila zadnja nit moj njimi ter nemško-liberalno in nemško-nacionalno stranko pretrgana, sedaj je grof Baden ali korak, nekakršnji korak nasproti parlamentarni večini. Prosil je viteza Jaworskega, načelnika večine, naj skliče parlamentarno komisijo deželice na Dunaj. Dne 1. septembra se je bila zbrala ta komisija, kakor je vsem častitim gospod n znano, in tukaj je izustil grof Baden skozi usta viteza Jaworskega prav slovesno in svečano, da sedaj se je odločil in je pripravljen — ne z večno vladati, ampak — opirati se na večino (Smej) kar smo itak že prej vedeli. (Ponovljena veselost.)

Mi smo to na znanje sprejeli in izvolili pod odbor v ta namen, da se še pogaja z grofom Badenijem, pod kakimi pogoji bomo dopustili, da se bo na nas opiral. (Živahnega veselja.)

Za vsako opiračo morata biti dva, jeden, ki se opira, in drugi, ki hrbet za oporo drži. (Smej.)

Jaz, gospoda moja, tajnosti ne morem izdajati, zadostuje naj, kar tukaj konstatujem. Operto vano je bil pododbor pri grofu Badeniju, toda jaz nisem čul nobene konkretno, precizne obljube iz ust Badenijevih.

Obžalujem, da moram to konstatovati in obžalujem, da moram konstatovati, da pogajanja z grofom Badenijem niso dovedla do definitivne uspeha. Pogajanja se bodo še nadaljevale, mit ni še popoloma pretrgana, toda danes Vas že pozivljam, da bodimo preoptimistični, bodimo na vse pripravljeni, pripravljeni tudi na večletno hudo in najstrožjo opozicijo. (Dolgotrajno viharno odobravanje in ploskanje ter klici: „Mi smo pripravljeni!“)

Si vis pacem, para bellum — če hočeš mir, vojno pripravljam! Močni moramo biti, potem se bo z nami paktiralo in le potem se nam bo kaj dalo, ako bomo kaj issilili iz vlade. (Živahnego pritisjevanje.)

Žalibog, gospoda moja, v Avstriji je, kakor nas zgodovina uči, že tako. Drugi govorniki Vam bodo n. pr. razmire na Primorskem slikali, kjer biše slovenski in hrvaški narod hui, obupen boj za svoj obstanek zoper laško irredento, zoper stranko, o kateri se že več ne more reči, da škili čez mejo, ampak ona z obama očesa na gleda čez mejo, (Živahniki klici: Tako je!) in vladu podpira to stranko (Hrupsno pritisjevanje), a zatira Hrvate in Slovence, ki so vsikdar zvesti državljanji! Ali ni jasno, da bi se utegnili tudi mi iz tega jedenkrat učiti, da bi prišli do prepričanja, da le z najstrožej — seveda strogo postavno — opozicijo kaj dosežemo?

Postavimo se v bojno pozituro in — kaj če bi tudi mi jedenkrat zobs pokazali? (Navdušeno odobravanje.)

Sicer, opravljeno nado imamo, da morebiti ne bo trba storiti teh skrajnih korakov. Zveste zaveznike imamo. Program deželice, to je naš program. Označil ga je v zadeji seji državnega zborja, dne 2. junija t. l., načelik parlamentarne večine, vitez Jaworski, s sledenimi markantnimi stavki:

Priznanje zgodovinsko političnih pravic in avtonomije kraljestv in dežel;

Pravična izvršitev ravnopravnosti vseh narodov države;

Negovanje prave vernosti in pravnosti (živahnego odobravanja), ter plodovito delo za gospodarski in socijalni napredok vseh stanov prebivalstva. (Splošno odobravanje.)

Gospoda, to je velevažna izjava, ki se je zgodila po soglasnem sklepu vseh zastopnikov parlamentarne večine.

Dokler ostane parlamentarna večina temu programu zvesta, pa ne samo teoretično zvesta, ampak zvesta tudi v dejanji, toliko časa se nam ni treba batiti.

Mi smo jedenkratni del parlamentarne večine in mi smo svoje zahteve povodom zadnjih pogajanj v parlamentarni večini jasno izrazil (Olobravanje). Rečli smo: Izvršitev teh toček, to pričakujemo in potrebujemo kakor vsakdanji krib, te točke moraš, večina, zastopati kot aktuvalne točke svojega lastnega programa, zastopati nasproti vladu in drugim strankam, potem smo mi tudi zvesti večini, ki ima program, katerega s polnim prepričanjem in navdušenjem podpišemo. In jaz imam popolno nado, da bo spolnila večina naše nade.

Naj bo vladata ali ta, naj postopa tako ali tako, jaz gojim nado, da ostane večina skupaj in izvrši svoj program kot večina ali pa se bojuje zanj tudi kot manjšina. (Olobravanje.)

Dovolite, da bitim k sklepu.

Kaj je sedaj slovenskemu in istrsko-hrvatskemu narodu, kaj je za nas najnovo potreba, gospoda moja?

Prijateljev imamo veliko, to je, hvala Bogu, istino, toda, gospoda moja, glavna stvar in veliko važnejši, kakor prijatelji, to smo za nas mi sami (Splošno pritisjevanje). Iščimo jamstvo boljše bodočnosti v nas samih s tem, da smo jedni in složni kot celokupni narod (Burno odobravanje), s tem, da smo zvesti svojemu programu in s tem, gospoda moja, da vsi in vsakdo, komur je poverilo ljudstvo katerikoli javni mandat, brez ozira na zgoraj, brez ozira na levo in desno, delujemo v blagor našega ubogega tlačenega naroda (Burno, dolgotrajno splošno odobravanje).

Pomagajmo si sami in Bog nam bude pomagal!

Nikdar mi še nismo kaj krivičnega zahtevali, vsa naše zahteve so bile pravične in nihče jih ni mogel ovreči s pravičnimi razlogi. (Klici: Tako je!)

Ostanimo pri teh dobrih, pravičnih tradicijah, pravico zahtevajmo za nas in nič kakor pravico in dajajmo jo tudi vsakemu drugemu, potem se nam ni bati, ker bode tisti z nami, ki odločuje osodo narodov, — naš Bog! (Burno dolgotrajno odobravanje in ploskanje; govorniku čestitajo od vseh strani.)

Slavnost ob otvoritvi novega gimnazijskega poslopja v Kranji.

Iz Kranja. 20. septembra.

(Dalje.)

Če je bil vzprejam na kolodvoru in v mestu prisrčno prijazen, in je navdajalo v cerkvi zbrano občinstvo vzvišeno čutstvo, katero se je zrealilo na obrazu najpriporočnejšega obiskovalca ravno tako, kot na obrazu najvišjega dostenjanstvenika, sledil je na to najslavesnejši, najpomenljivejši del vsega

Dalje v prilogi.

dneva. Prva, živahnna podoba slavnostnega sprevoda se je prizgubila in naredila prostor drugi, prikladni važnosti trenutka, v katerem je občina izročila sad dogoletnega napora svojega naučni upravi.

V prostornem vestibulu novega poslopja zbrali so se slavnostni gostje in bili po županu Šavniku že jedenkrat pozdravljeni. Govornik se zahvali za čest, katero so visoki gostje — posebno gg. dež. predsednik in dež. glavar — izkazali s svojo navzočnostjo mestu, ki je dovršilo z današnjim dnem delo, česar plodenosne posledice bodo uživala vsa Gorjanska, česar spomin bodo blagoslavljali še pozni rodoi...

Na to podpiše deželni predsednik sklepno listino in je bil vzdan sklepni kamea. Njemu se pridružijo ostali honoracijori, župan Šavnik pa v vamensih besedah opozori na važnost trenutka, vroče zaželenjena od vseh, težko pričakovanega od bližnje in daljne okolice mesta Kranja in zaključne koncem svojega nagovora: „Ti pa, ploščica, se odkrij in pričaj leta in leta o požrtvovalnosti ter navdušenosti kranjske občine za napredek in razvoj male domovine.“

Te besede so veljale spominski ploščici, ki nosi naslednji napis: „Njegovo Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. je z najvišo odlečbo z dne 21. julija 1894, ko je bil c. kr. naučni minister njegova vzvišenost dr. Stanislav Poraj, vitez Madiuski, milostno blagovolil dovoliti, da se počeni s šolskim letom 1894/95. otvorí c. kr. višja gimnazija v Kranji pod županstvom K. Šavnika zgrajena po kranjski stavbiški družbi ter dne 18. septembra 1897. slovesno oddana v porabo visoki c. kr. učni upravi, ko je bil c. kr. naučni minister njegova vzvišenost baron dr. Pavel Gautsch, pl. Frankenthurm in c. kr. deželni predsednik kranjski baron Viktor Hain.“

V lini gimnazijski kapelici — zgrajeni po naporu gg. gmn. ravnatelja Hubada in kateheteta dra. Perneta — zbralo se je mej tem obilo odličnih gostov. Posebno ugodez in dober utis je naredil cvetoči krog dam, opravljenih v prelepo noč, katera je dičila njihove prednice na zemljah našin. Sedaj je pristopila še oficjalna gospoda in se ni mogla načuditi mojsterski roki gmn. prof. Šmitofa, ki je z malimi sredstvi, a s tem boljšim ukusom znal utisniti priprosti kapelici pečat slavnostnega prostora.

Jesensko solnce je v vsi svoji pozni krasoti vspalo rumeno luč svujih žarkov skozi visoka vitka kapelična okna, ko je g. dekan A. Mežnarec po dovršeni cerkveni ceremoniji prosil Najvišjega, naj njegov blagoslov čuva njega, česar milosti se ima mesto zahvaliti za današnji dan, naj Bog še mnogo let ohrani Nj. Veličanstvo.

Na to zavljada v kapeli grobna tišina. Župan Šavnik pa spregovori blizu tako le: „V avgustu t. l. minulo je deset let, odkar je nevereta vest zasekala Kranju globoko rano, vest, da ima njegov doslej obstoječi nižji gimnazij prestati. Ves trud, ves napor ni mogel odvrniti smrtno koso, nastavljene nanj, in v letu 1889/90 smo se težkim srcem moral posloviti od zadnjega profesora, zadnjega učenca, imajoči le malo spanja, da se posledki tega čutnega udarca odpravijo.

Vendar nas upanje ni zapustilo. Zaupajoči v jasno pravičnost najvišjega pretola, zaupajoči v blaghotno naklonjenost zastopov, ki ž njim vreči odločujejo o naši osodi, v avesti si, da zastopamo dobro stvar, da bi ne grešili samo zoper prihodnost našega mesta, temveč tudi zoper ožjo četrtjavo našo, ko bi se odvrnili od svojega cilja, nismo poslednjega niti za trenutek izpustil izpred očij. Na osoda sam je bila pravična in dodelila zmago naši vztrajnosti, zakaj danes, po desetletnem prestandku, pozdravljam popolni gimnazij v novem lepem poslopiji, ležečem v najkrasnejšem delu mesta.

V tem trenutku pa je naša sveta dolžnost, da se z globoko udanostjo spominjam onih, ki so videli pravico na naši strani in pripomogli k četu ponosnemu, ki navdaje danes mesto Kranj, zreče na svoje delo. V tem oziru se pa hvaležnega srca klanjam pred Nj. Veličanstvom, česar dobrota in pravična volja nam je tudi v mračnih urah estala mila zvezda tolažnika.“ Dalje se zahvali župan kranjskim poslancem, na čelu jih grofu Hohenwartu, dež. zboru vojvodine Kranjske, naučni upravi, posebno njenim zastopekem, goep baronu Heinu, časnim mestnim kranjskim, kakor tudi kranjski branilci v Ljubljani, ki je vse podjetje veleodštevno podpirala. „Ti pa, meščanstvo kranjsko, ki si šlo s požrtvovalnostjo do meje svoje moči, Tebi bodejo plodovi, katere bude sejal zaved, v najlepši zadostotku!“ Želeč, da bi se urešnile mape, katere goji danes vsekde o bodočnosti zavoda, konča župan svoj govor s trikratnim navdušenjem sprejetima „Slava!“ na Nj. Veličanstvo in izroči gospodu dež. predsedniku ključe novega poslopja. Zahvaljujoč ga za naklonjenost, s katero je spremjal gosp. dež. baron delo občine, izrazi željo, da bi iz učencev, ki bodo leto za letom zapuščali zavod, postali značajni možje, ki bodo ljubili in delali za človeštvo, narod in redno grudo. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. septembra.

— (Občinski svet) imel bo v petek dne 24. septembra ob šestih zvečer v telovadnici I.

mestne dežke petrazredice v Komenskega ulicah izredno sejo. Dnevni red: I. Personalnega in pravnega odseka poročilo: o izjavi pravnega konzulenta mestne občine ljubljanske v zadevi vknjižene servitute pri posestvu kneza Karola Auersperga. II. Stavbenega odseka poročila: 1. O odobritvi regulenega načrta in o dotočnem razpisu c. kr. vlade; 2. o nasvetih enkete, sklicane zaradi rešitve kolo dvorskega vprašanja; 3. o dopisu županovem glede rešitve Ivan Mohorčičevega rekurza v seji občinskega sveta dne 7. septembra t. l.; 4. o oddaji del za napravo Kuhnove ceste; 5. o regulenem načrtu za oni del mesta, ki leži za južnim kolodvorom ob obeh streneh Dunajske ceste.

— (Licitacija lož za slovenske predstave.) Ker se je oddaja lož pod roko tako slabo obnesla, razpisal je deželni odbor licitacijo na jutri dne 24. t. m. Obračamo se še jedenkrat do vseh rodoljubov, naj se otresejo svoje nebržnosti in naj se licitacije udeleže v obilnem številu. — Do danes vzel so lože samo gospodje Zupančič, Lozar, Gogola, Matinak, Vilhar, dr. Krisper, Tönnies, Hren, Fran. Ks. Souvan, Ferd. Souvan, Hauptman, Lenčič, Petričič, dr. Hudnik, Pleško, dr. Tavčar in prof. Peteršnik. — Na razpolaganje je torej v pritičiji, v prvem in drugem nadstojiji še 25 lož. Oddale se bodo tudi polovične lože. Mej gorenjimi imeni pogrešamo z obžalovanjem še nekaj narodnih trgovcev, in sploh nekaj mož, ki zavzemajo v javnem življenju odlična mesta. Gospodje pač ne pomislico, da je engaževana tudi narodna čast.

— (Vzprejem v občinsko zvezo.) V predvčerjšnji tajni seji občinskega sveta ljubljanskega bila sta gg. Ivan Štrukelj in Ivan Šusteršič vzprejeta v občinsko zvezo deželnega stolnega mesta Ljubljane, pom. uradniku g. Štefanu Pravgyiku, ki je podanik ogerske krone, pa se je vzprejem zagotovil.

— (Volitev v pridobninsko komisijo.) Predsedništvo trgovske in obrtne zbornice naznanja: Pridobninski zavezanci II. razreda vse kranjske dežele volijo neposredno iz svoje srede, oziroma iz kroga vodenih obrtnih uradnikov 3 komisijskih sede in 3 namestnike, in sicer 5. oktobra 1897 v pridobninsko komisijo. Vsak želite mnogih udeležencev se vabijo volilci najboljšadeje k razgovoru glede imenovanja kandidatov. Ta razgovor bo v ponadeljek 27. septembra 1897 ob 11. uri dopoludne v telovadnici I. mestne dežke ljudske šole (Komenskega prij. Poljske ulica).

— (Ureditev Poljanskega trga) Kakor slišimo, se bodo Poljanski trg, kjer se je nekdaj Slovenska hiša že odstranila, prihodnjo pomlad primerno uredil in zasadil ter se bodo ta prostor porabil za otroško igrišče. Ker je za ta del mesta otroško igrišče v Tivoli preveč oddaljeno, bodo tamnožje prebivalstvo to namesto gotovo z veseljem pozdravilo.

— (Razstava grozdja.) Znani rodoljubni vinski trgovec g. J. C. Juwančič v Šiški, posestnik vinogradov na Bizejškem, priredi jutri, 24. t. m. razstavo bizejškega grozdja z ameriškimi trt v prostorih gostilne „pri Figovcu“ na Dunajski cesti. Vstop je prost vsakomur. Prijatelje vinoreje utegne ta razstava zanimati, ker se lahko preverijo, kako grozdje se prideluje v nekdaj popolnoma po trtni uši opustošenih bizejških vingradih, odkar so se zopet zasadili z ameriškimi trtmi.

— (Iz Kranja) se nam piše: Kontrolni shod deželnih bramborov bodo tu v Kranju dne 18. oktobra t. l. Ravno isti dan je tu veliki letni sejem. Tak dan nima časa ne obrtnik, ne kmet, ne kdo drugi celo dopoludne na dvorišču c. kr. okrajnega glavarstva stati in čakati, kdaj da bodo „hier“ zavpil. Bi li merodajni krogi tega ne mogli prenarediti in uvaževati, da imajo trgovci in obrtniki na sejanji dan največ zaslужka in da le tedaj zamorejo davke plačevati, ako kaj zaslужijo?

— (Klub dolenjskih biciklistov v Novem mestu) priredi dne 26. septembra 1897 dirko za svoje člane s pričetkom pri km 108 blizu Krške vasi in s ciljem pri km 88 v Št. Jerneju. Vspored je: Odhod dirkačev, članov in gostov dne 26. septembra 1897 točno ob 7. uri zjutraj iz gostilne g. Rosmana v Novem mestu do Krške vasi ev. Brežič. (Narodni dom — Klembas.) II. Pričetek dirke točno ob 3 uri popoludne. Start km 108 pri Krški vasi, cilj km 88 v Št. Jerneju. III. Zbiranje vseh kolesarjev ob 5. uri popoldne v gostilni g. Tavčarja v Št. Jerneju. Priznanje in razdelitev dobitkov in daril. Prosta zabava. Vsak dirkač plača vlogo 3 krone najkasneje pred pričetkom dirke in dobi od kluba svojo številko. Če se dirka ne bi mogla vršiti, se vloge vrnejo. Prvi, drugi in tretji na cilj dospevši dirkač dobi primeren dobitek; vsaki, ki prevozi progo v najmanj 45 minutah, pa častno darilo. Dobitki imajo vrednost 40, 30 in 20 kron. Na cilju bo svirala novomeška godba. Dirka vršila se bo le ob lepem vremenu. Gostje dobro

došli. — Prosijo se, da dirkači naznanijo vdeležitev do sobote večera, dne 25. septembra 1897 zaradi ureditve klubovečnu odboru.

— (Požari) Dne 17. t. m. je pogorelo gozdarsko poslopje Mihaela Ostrmana v Kraljih v črnomaljskem okraju. Škoda znača 750 gld. Učinkovita je neka Aua Kure, proti kateri se je že začelo sodno postopanje. — Dne 18. t. m. je gorelo v Schalkendorfu pri Kočevju. Ogenj je naredil le malo škode.

— (Pozor, slovenski trgovci!) Piše se nam: Po slovenskih in hrvatskih pokrajinah je potoval in še potuje Jakob Martelanc po domače Kaldo, rojen v Berkovljah pri Trstu, sin barkovljanskega odpadnika Mihe Martelanca, kot agent tvrdki Johann Heinrich Pohly v Trstu. Proti tvrdki Joh. Heinr. Pohly nimamo nič, le proti njenemu agentu Jakobu Martelancu, kateri na svojem domu v Barkovljah na slovenskih tleh izziva in sramoti Slovence na vse možne načine in sploh strastno agituje proti Slovencem. Prosimo vse trgovce po slovenskih in hrvatskih pokrajinah, naj temu, še 22 let staremu laškemu agitatorju pokažejo vrata! Sram bodi vsacega, kdor podpira izdajalca in renegata. Oče tega agenta vpisal je letos svojo hčer na italijanski oddelek učiteljišča v Gorici, da bodo pomagala kot izdajalka tržaški irredenti potujčiti okoličanske Slovence. — Slovenskim in hrvatskim trgovcem pa naznamo, da imamo Slovenci v Trstu slovenske tvrdke, kakor Truden, Machne in druge, pri katerih lahko dobé, česar želé!

— (Celjska državnozborska volitev.) Čedalje jasnejše se kaže, da je bil v celjski skupini mest in trgov nemškonacionalni dr. Pommer izvoljen samo s pomočjo uradništva in s pomočjo uradnega, popravljanja volilnega imenika. Nedavno tega smo obširno poročali o razsodbi drž. sodišča glede tacega uradnega popravljanja. Slovenski volilci so podali še drugo pritožbo na državno sodišče. Tudi to drugo pritožbo je zastopal dr. Dečko. Pritožba se je nanašala na to, da je okr. glavarstvo pustilo v mestni skupini voliti davkoplaćevalce iz teritorija, kateri je bil še pred kratkim ločen od občine Sv. Krištof in priklopljen Laškemu, dočim je glede volilcev pri Šmariji, izločenih iz občin Konjice in Šmarije, postopalo nasprotno. Državno sodišče je spoznalo, da volilci iz bivšega dela občine Sv. Krištof nimajo v mestni skupini volilne pravice. Ako boč drž. zbor postopati pošteno in pravično, mora razveljaviti izvolitev dr. Pommerja, saj ni nobenega dvoma, da je bil mož nepravilno izvoljen.

— (Volitve za pridobninske komisije za celjsko okrajo glavarstvo) se bodo vršile v Celju in sicer za III. pridobninski razred dne 27. t. m. in za IV. pridobninski razred dne 28. t. m. Volilni može III. razreda volijo 3 člane in 3 namestnike, volilni može 4 razreda pa 4 člane in 4 namestnike. Vsak volilni mož mora ali osebno priti na volišče, ali pa volilni listek (glasovnico) po pošti poslati volilnemu komisarju za volitev v pridobninsko komisijo III., oziroma IV. razreda. Veljavni so samo volilni listki, katere so volilni može dobili od oblastva. Vsak volilen mož mora glasovnico lastnoročno podpisati in ž njo oddati tudi volilno izkaznico (legitimacijo). Kdor pošlje glasovnico po pošti, mora jo odposlati pravočasno, da jo volilni komisar dobi prej, kot je volitev končana. Za pridobninsko komisijo III. razreda se priporočajo za člane gg.: Ferdinand Goligranc, zidarski mojster v Gaberju pri Celju, Ferdinand Roš, župan v Trbovljah, Anton Svetina, c. kr. notar v Gornjem gradu in za namestnike gg.: Matija Kavčič, trgovec v Št. Juriju ob južni železnici, Ivan Meke v laškem okraju in Karol Schwentner, trgovec na Vranskem. Za pridobninsko komisijo IV. razreda pa se priporočajo gg.: Hugo vitez Berk, graščak v Blagovni, Dr. Anton Žižek, zdravnik v Vojniku, Anton Gričar, poštar v Mozirju in Franc Adrinek, krčmar v Šmarju; za namestnike pa gg.: Josip Sirca, župan v Žalcu, Franc Peklar v Dolu, Vinko Brižnik v Braslovčah in Franc Spende v Gornjem gradu.

— (Osebne vesti.) Okrajni šolski nadzornik g. Jos. Kožuh v Kopru se je odpovedal službi nadzornika. Mesto njega je imenovan gosp. Fran Finšgar v Kopru. — Realni profesor v Trstu g. Viljem Urbas je stopil v pokoj. — Gosp. dr. Pavel Varda v Gradci je namesto premeščenega dr. Bončke imenovan c. kr. okrajskim zdravnikom v Ljutomeru.

— (Šterk in Flapp) Laški listi so poročali, da je mej tržaškim škofom Šterkom in poreškim škofom Flappom nastal konflikt, ker je škof Šterk v svoji škofiji nastavil kaplana Vrbko, katerega je bil Flapp suspendiral a divinis. Z ozirom na to poročilo laških listov, ki so prešla tudi v druge časopise, je tržaški ordinarijat v uradnem „Osservatoru“ obelodanil izjavo, v kateri pravi, da je škof Šterk nastavil kaplana Vrbko sporazumno s škofom Flappom in da so vse govorice o konfliktu mej rečenima škofoma popolnoma neosnovane.

(Nesreča v reškem pristanu.) Potop parnika „Ika“ je obudil občno sezancijo. „Ika“ je star parobrod, lasten egerške hrvatske parobrodnice družbe. Vozil je med Reko, Opatijo, Crkvenico in Kraljevico. Predvčerjšnjim zvečer je prišel iz Crkvenice v Reko. Ko je zavil oboli mola, zadel je vanj angleški, iz pristana odtaisajoči parobrod „Thyria“ s tako silo, da je „Ika“ preklal čez mero. „Ika“ se je dva minuti potem potopila. Dasi so ljudje z vseh strani pribiteli na pomč, je bilo razmeroma malo ljudij rešenih. Dosej se še ne ve natančno, koliko ljudij se je potopilo. Dočim sodi na podlagi svojih izvedb arestovani kapitan „Ike“, da se je potopilo kacih 20 oseb, trdē drugi, da blizu 70 oseb. Potaiki so bili večinoma domačini. Govorica, da se je potopil tudi general Nemečič, še ni potrjena. „Thyria“ je odpula v Benetke.

(Varujte lastovke!) Vsako leto prihaja manj lastovk v Avstrijo. V krajih, kjer so bile prej na vseki hiši te prijazne ptičke, jih je bilo letos jedva par ducatov. Zlasti malo lastovk je bilo na Štajerskem, Sp. Avstrijskem, Moravskem in v Galiciji. Požrešni Italijani pa neumne mode pomorje največ prijaznih lastovk, ki so dognano tudi kako koristne. Učitelji, zabičite šolarjem, naj varujejo lastovičje gnezda!

(Zakaj ne pride več?) Nemški cesar se je zaprisegal, da ne pojde nikdar več v berolinško Lessingovo gledališče. In zakaj? V neki veseloigri je slišal cesar tale dijalog: „Ja kaj je on?“ — „Reservni častnik.“ — „In kaj še?“ — „Pravnič druzega.“ — Vojaški cesar Viljem II. je bil v svoji vojaški duši vstrel teh besed tako razčlanjen, da je Lessingovo gledališče proklel.

(Vlak v ognji) Brzovlak, ki se vozi meje Parizom in Brusljem, se je te dni meje potom uasel. Popotniki so postekali iz vozov ter se precej potokli. Voz s prtljago in pošiljavami, ki so bile vredne nad 2 milijona, pa je zgorel popolnoma.

Darila:

Družbi sv Cirila in Metoda v Ljubljani so od 8. do 21. septembra poslali: Gg. vojaški domobranici, prenočajoči ob vajah v mengiški šoli 1 gld. 50 kr. Podružnica Gorenjska dolina 44 gld. 75 kr., v katerem zaseku je letnina, nabirek pri občnem zboru, dar g. J. Nagu 50 kr. in iz nabiralnika v kranjskogorskem župnišču 2 gld. 25 kr. G. Luka Košmelj v Železnikih 8 gld., nabранo v veseli družbi v njegovi gostilni in pri zborovanju konz. društva. Sjavno društvo „Zvon“ v Trbovljah 17 gld. in sicer 3 gld. od dokodka veselice in 13 gld. so nabrali gdč. Kristina Divjak, Josipina Vasle, Miroslava in Ela Maj. Gdč. Marica Novak 3 gld. 20 kr., katere je nabrala v veseli družbi pri g. Novaku v Trojanah. G. Fr. Šjanec 3 gld. 81 kr., nabранo na veselici pri Sv. Antenu v Slov. Goricah. G. Josipina Kraigher, blagajničarica postojinske podružnice 46 gld., kot čisti dohodek ljubljanskega tamburaškega koncerta v prid postojinske ženske podružnice. G. A. Rosina v Ormožu 58 gld. 56 kr., kot udino in čisti dohodek slavnosti, katero je napravila ormoška moška podružnica sv. Cirila in Metoda ob svoji desetletnici. Po gospaju Josipini Tolazzi v Logatcu 100 gld. pokroviteljina kot čisti dohodek zadaje veselice logaške ženske podružnice. Ormoška ženska podružnica 11 gld. 30 kr., in sicer 4 gld. letnina in 7 gld. 30 kr., katere je nabrala g. Roza Miki na gostišču pri S. Ivankovcu. Žažemberška podružnica po č. g. H. Povšetu 8 gld. 10 kr. Po č. g. H. Moretu, ž. uprav. v Loškem potoku 20 gld., nabранo dne 5. septembra pri banketu v gostilni g. J. Gregoriča ob priliku ljudskega shoda. G. F. Kimovac v Komendi 2 gld. 50 kr., katere je nabrala ob slovensu najmlajšega krokarja g. Aua pri g. Mejaču v Komadi. Po g. A. Ogorelcu, nadučitelju pri Sv. Barbati v Hslozh zasek 2 gld. 11 kr., nabran v veseli družbi. Po g. Jos. Korošcu nadučitelju in blagajniku družba sv. Cirila in Metoda za Kropo, Kamno gorico in Dobravo v Kropi 140 gld. 20 kr. s pripomoko: „Kropi pravijo Šaljivo „mala Ljubljana“. Imamo pa vendar „avžante“ — seveda želesne, in vsled tega p ložimo domu na oltar 100 gld. pokroviteljina (že tretjič) 10 gld. ustavnovne (že desetič), 30 gld. letnina in 20 kr. podpornine. Bog vam daj iz bogatih krajev primaroma toliko podpore, kot iz revne Kropi in Kamne gorice, in izginil bude drožbia primanjik!“ Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Brzojavke.

Dunaj 23. septembra. Današnja otvorenita seja je bila silno viharna. Starosta Zurkan je otvoril sejo, pozdravil poslance in priporočajoč jim delo, je pozval, zaklicati cesarju trikrat „Hoch“, kateremu pozivu se obstrukcionisti niso odzvali. Schönererjanci so vpili „Hoch Badeni“, „Hoch ustanovitelj nemške jedinstvi“, „Hoch nemški narod“! Tudi nemški liberalci niso zahlicali cesarju slava, ampak so trikrat zavpili „Hoch nemški narod“! Pergelt je grajal, da se zasedanje ni otvorilo s prestolnim nagovorem, Gregorig pa je interpeliral, je li res v zbornici 16 policajev,

oblečenih v livreje zborničnih slug. Ta interpelacija je provzročila burne prizore, a še nejši so se primerili pri volitvi predsednika, pri kateri priliki so obstrukcionisti Ebenhoch, Palffyja, Herolda, Treuinfelsa, Zehetmayerja in Kramača na najpodlejši način psovali in grdili. Predsednikom je bil izvoljen dr. Kathrein.

Dunaj 23. septembra. Ko je Kathrein prevzel predsedstvo, insultirala ga je petorica Schönererjancev na najsurovejši način, dočim ga je desnica pozdravila z burnim ploskanjem. Kathrein je v svojem govoru zavrnil psovke obstrukcionistov, povdarjajoč, da vrši samo svojo dolžnost kot pošten Nemec. — Odgovoril je tudi na Gregorigovo interpelacijo in rekel, da je pomnožil število slug, da pa mej njimi ni redarjev.

Dunaj 23. septembra. Posredovanjem italijanskega poslanca Basevija je Baden i poskusil doseči porazumljenje z jednim delom levice. Ta poskus, kateri je mej desnico obudil veliko ogorčenje, je popolnoma ponesrečil. Zatrjuje se, da bo večina iz tega izvajala konsekvence in urgirala pojastitev razmerja meje vlad in večino.

Dunaj 23. septembra. „Slovanska zveza“ je izjavila, da Slovenci in Hrvati prehorescirajo vsako skupno postopanje z Italijani, sicer pa da so pripravljeni ostati v večini, eventualno tudi proti Badeniju.

Dunaj 23. septembra. Ob 1/3. uri polodne je bila končana volitev prvega podpredsednika. Izvoljen je bil Abrahamowicz. Drugim podpredsednikom je določen dr. Kramar, čigar izvolitev je zagotovljena.

Opava 23. septembra. Vlada je razveljavila sklep obč. sveta glede podprtavljenja takojšnje češke gimnazije.

Atene 23. septembra. Mirovna pogodba je po vsi Grški obudila silno nevoljo. Delyannis dela na to, da jo parlament odkloni. Vsi listi povdarjajo, da je pogodba kruta. Včeraj je bil velik ljudski shod pod milim nebom, kateri se je izrekel proti vzprejetju pogodbe. Udeležniki so izvod te pogodbe na javnem trgu sežgali.

Narodno-gospodarske stvari.

Pozivi!

Nj. prevzvišenost c. kr. trgovinski minister nagnala v svojem pozivu k udeležbi na mejnarni razstavi umetnin in proizvodov prirodninskih plodin, obrtnosti in industriji, katera bo 1900 l. v Parizu, da si je Francoska postavila nalogu v svoji stolici zbrati v živi sliki vse kulturne pridobitve sedanjega časa, potekajoči dobi postaviti spomenik ter bližajočemu se novemu veku položiti temelj. Avstrijska vlada se ni odtegnila uvaževanju, da je udeležba na tej razstavi reprezentativna dolžnost, zaledno pa tudi važna narodno-gospodarska korist, ker daje priliko, da se okrepe obstoječe, a tudi osnujejo nove prometne zveze. Zato se je na podstavi Najvišjega odločila sprejelo povabilo francoske republike za uradno udeležbo. Da se pa more dostenjno veljavi, ki jo sme Avstrija zahtevati za se kot gospodarska in umetnostna velesila, pokazati v Parizu, napeti je treba vse moči.

Nj. prevzvišenost pozivlja tedaj v svojem oklicu vse, ki so s svojim delovanjem v to poklicani, da v ta nameu svoje najboljše moći posvete, da skušajo doseči najvišjo stopnjo možne popolnosti. Ta poziv se obrača do vsacega: do izkušenih in zmožnih nastavnikov, katerim razsežnost njih obratov dopušča in vleva večje stroške, kakor tudi do gospodarsko šibkejših, toda posvoji možnosti za vspehe usposobljenih producetov.

Da se tudi na Kranjskem osobito onim, kateri se zanimajo za častno udeležbo na omenjeni svetovni razstavi, razjasni, kako doseči smoter, katerega povdarja predsednik c. kr. osrednje komisije, Nj. prevzvišenost gospod trgovinski minister v svojem oklicu, obdržaval bo c. kr. generalni komisar za svetovno razstavo v Parizu 1900 gospod, c. kr. dvorni svetnik dr. W. F. Exner dne 27. septembra 1897 ob pol sedmih zvečer v telovadnici I mestne deške ljudske šole v Ljubljani (Komenškega — prej Poljska ulica) predavanje „O udeležbi Avstrije na pariški svetovni razstavi 1900“, h kateremu uljudno vabita vse, ki se za to zanimajo:

c. kr. deželnji predsednik

Viktor baron Hein s. r.

Trgovska in obrtna zbornica za Kranjsko

v Ljubljani:

zbornični predsednik

Perdan s. r.

— Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani. (Dalej.) Dopoludanski čas je za trgovanje najvažnejši in prejemniki pisem na Dunaji ne morejo vsled takoj kasnega prejema pisem točno ustreči željam zunanjih naročnikov. To nепримјестност kasnega dostavljanja pisem oziroma pomajkljivega poštnega prometa z duvajskim glavnim mestom občuti vsa južno železniška proga od Trsta do Maribora, pošte dolenjskih železnic, državne železnice od Ljubljane do Trbiža in hrvatske proge južne železnice. Nekoliko bi se izboljšalo, če bi častita zbornica morda vzajemno s sestrsko zbornico na Dunaji opozorila c. kr. poštno izbrzjavno ravateljstvo na Dunaji, da bi se dostavljala ob desetih zjutraj na Dunaj došla pisma kolikor mogoče zgodaj adresatom; popolnoma bi se pa moglo odpomoci, ako bi c. kr. priv. južno železnična družba hotela vozni red tako premeniti, da bi nočni brzovlak štev. 1 dosegel na Dunaj najkasneje ob osmih zjutraj. Južna železnica bi se pa tudi spojil potratni vlak od Trsta na pol sedmih zvečer in bi omajila predolgo čakanje brzovlaka na mnogih postajah, ali pa bi bilo mogoče pri velikem osebnem prometu južne železnice in z osirom na dejstvo, da je brzovlak štev. 1 vedno prenapoljen, z bog tegu se ali razdeli na dva dela ali pa mora imeti dvoje lokomotiv, brez prevelikih žrtev napraviti dva nočna brzovlaka, katerih jeden bi došel najkasneje ob osmih zjutraj na Dunaj, lahko bi se pa tudi spojil potratni vlak Trst Oostende, ki je brez vseake vrednosti za trgovski promet, z dnevnim brzovlakom. Poročevalce je prepričan, da južna železnica labko ugodi tej opravičeni želji in pripomore svoja predloga. Zbornični svetnik Iv. B. umgartner podpira predlog, da bi se temu nedostatu odpomoglo, če bi brzovlak odhajal ob času, ob katerem odhaja sedaj počni vlak in ta naj bi šel pozneje. Ko so še gospodje zbornični svetniki Andrej Gasner, Josip Lenarčič, Karol Pollak priporočali predlog in je Ivan Baumgartner še opomnil, da je direktni voz Dunaj-Trst pri brzovlakih prav za prav le nabiralni voz za osebe, ker je na razpolago osebam na vseh postajah, ako se tudi le nekoliko postaj daleč vozijo; po nekaterih razjasnilih zborničnega tajnika in predlagatelja se vspremeta oba predloga.

(Dalej prih.)

Poslano.*

Oni gospod biciklist iz Ljubljane, kateri je bil v Vipavi, se s tem pozivlje, da poravnava svoj dolg, kojega je napravil pri meni, s stroški vred, sicer naznamen njegovo ime po časopisih.

V Vipavi, dn. 22. septembra 1897.

(1447)

Ernest Pegan.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 21. septembra: Andrej Dolinar, železniški sprevidnik v p., 74 let, je bil mrtev najden v tivolskem gozdu, umrl za mrtvodom.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Septemb	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
22.	9. zvečer	735.5	11.4	sl. jzah.	jasno	
23.	7. zjutraj	736.4	8.1	sl. svzh.	meglja	0.0
*	2. popol.	736.1	17.4	sr. jug	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 13.0°, za 0.9° pod normalom.

Dunajska borza

dne 23. septembra 1897.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " — "
Avtrijska zlata renta	124 " 10 "
Avtrijska kronksa renta 4%	101 " 65 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 70 "
Ogerska kronksa renta 4%	99 " 30 "
Avstro-ogrske bančne delnice	942 " — "
Kreditne delnice	358 " 15 "
London vista	119 " 75 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 " 70 "
20 mark	11 " 73 "
20 frankov	9 " 52 "
Italijanski bankovci	45 " 15 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dne 22. septembra 1897.

4% državne srečke iz

Trgovski pomočnik

za trgovino z mešanim blagom, dober manufakturist, nemškega in slovenskega jezika v besedi in pismu več, ne pod 24 let star, se vzprejme v trgovini na deželi pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe naj se pošljajo gospoda A. Kalis & namestovalnemu zavodu v Ljubljani. (1410—3)

4 stanovanja

se oddajo s 1. novembrom t. l. na Po-

ljanski cesti št. 72.

Natančneje se izvē pri Eliji Predovlē-u,

na Poljanskem trgu št. 5.

(1238—10)

Hôtel-Pension „Obelisk“

8 km. od Trsta, 15 minut od železniške postaje

na Opčini oddaljen.

Visočina nad morjem 346 metrov.

Hôtel prve vrste.

50, od teh 40 najmodernejše na novo urejenih in 10 z ali brez oprave v najem se oddajajočih sob.

Jedilne, braune, igralne in koncertne sobe, krasni razgled na Trst in jadransko morje; ugodno letovišče za tujoce.

Najlepše in Trstu najbliže poletno bivališče, hladen zrak; 20.00 kvadratnih metrov velik park; senčnat vrt; terase; veranda; Švicarska hiša; keglijše in druge zabavne igre.

Kadne in škropiljne (Wannen u. Douche) kopelji. Pošta; brzjav; telefon (zveza s Trstom in Opčino). Izvrstna kuhinja; dobro tu- in inozemsko vino, plznsko pivo. Pričložnost za vožnjo in hiši.

Natančna poštovanja; zmerna cena; za društva posebno cene.

Za zimske goste posebne cene.

Posestnik:

Vodja:

Josip Goljevšček Anton Schein.

v Gorici.

(1413—4)

Josip Goljevšček

Franc Jožefova cesta Gorica Corso Francesco Giuseppe odlikovana

zaloga lesa; lastne žage in tovarna parket kupuje in prodaja:

Obtesani les, glavo-glavo, živ rob, tudeželske dlje; smreke in mecesnove lesove iz Koroške; žagane in rezane fisure; orebove, javorjeve, črešnjeve, hruškove, bukove, jesenove, lipove, brestove, gabrove lesove; lesove za ladje, mostove, železnice, vozove, samokolce, nosilnice; potem ročnike za lopate, sekire in kladva in za vsako stavbo potrebnih les.

Les za kurjavo (drva), leseno oglje lastnega pridelka, premog in kocks.

Odlikovana trvdka za bukove in hrastove frizne dilice (Friesbretteln) za podove (Böden) in drugih različno-vrstnih parket.

Vsoko naročilo se takoj izvrši. Kupuje vedno hrastov les (dob, Stieleiche) za parkete.

(1413—4)

Št. 597.

Razpis.

Na mestni dekliški Srazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani je stalno popolniti

mesto nadučiteljice

z letno plačo 700 gld., opravilno doklado letnih 100 gld. in s stanarino letnih 120 gld.

Prošnje je vlagati po službenem potu

do 20. novembra 1897

pri podpisanim šolskim oblastvom.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

(1416—1)

do 18. septembra 1897.

Prva kranjska izdelovalnica novih bicikljev

Josip Kolar

v poslopji stare pošte.

Najujednejše javljam slav. p. n. občinstvu, da imam v zalogi

kolesa (biciklje) svojega domačega izdelka

in jih priporecam vsem kolesarskim prijateljem in vsem, ki domačo obrt radi podpirajo.

Za vsako doma izdelano kolo jamčim dve leti.

Imam pa tudi veliko zalogu najfinjejših angleških in dunajskih koles po menavadno nizkih cenah.

Ker imam sedaj urejeno delalnico za nova kolesa, zmožen sem kolesa prenare-jati, ponikljati in lakirati, iz starih nove narejati in izvrsevat najtezav-nejša popravila najbolje in najtočneje.

Zamenjavam tudi z ugodnimi pogoji nova kolesa s starimi.

Z velespoštovanjem se uljudno priporočam

Josip Kolar.

(1415—31)

Stavišče

(stavbeni prostor)

eventualno kakšna manjša hiša z vrom se želi kupiti. Pismene ponudbe z natančno ceno sprejema pod naslovom „Stavišče 1000“ upravnemu tega lista. (1426—3)

Priporoča se

postavno zavarovana, v dobroti in ceni nedosežna

Trisedemska voščilna barva za tla

od dr. V. Kirchner-ja v Puntigamu

1 liter 45 kr.

katero ima v zalogi

Fr. Stupica, Marije Terezija cesta

v Ljubljani. (1276—5)

Jedino pristen

BALZAM

(Tinctura balsamica)

iz angelija varuha lekarne in

tovarne farmacevtičnih izdelkov

A. Thierry v Pregradi

pri Rogatcu-Slatini.

Po zdravstvenem oblastvu pre-

skuseno in ocenjeno.

Najstarejše, najrealnejše in naj-

cenejše ljudsko domače zdravilo,

tolažeče prsne in pljučne boli, kré

v želodcu itd. za notranjo in

vnanjo uporabo.

V znak pristnosti je vsaka stekleničica zaprta s srebrnim tobolcem, v katerem je vtisnjena moja firma: „Adolf Thierry, lekarna pri angeliju varuhi“. Vsak balzam, ki nima gori stoječe zeleno tiskane varstvene znamke, naj se zavrne kot tim manj vredno čim cencje ponarejenje. Pazi naj se terej vedno na zeleno varstveno znamko zgoraj stoječo! Ponarejalec in posnemovalec morja jedino pristnega balzama, kakor tudi prodajalec brezvrednostnih ponarejenih, občinstvo stepečih družil balzamskih znamk, se bodo na podlagi zakona za varstvo znamk strogo sodno preganjali in kaznovati. Kjer ni nobene zaloge mojega balzama, naj se naroča naravnost in adresu: Angelija varuha lekarna (Schutzenzel-Apotheke).

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu-Slatini. Cena franko za vsako poštno postajo na Avstro-Ogerskem je za 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 K, v Bosnu in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 K 60 vin. Manj nego 12 malih ali 6 dvojnih steklenic se ne pošilja. Razpošilja se samo proti prejšnjemu nakazilu ali povzetju zneska. (837—16)

Pazi naj se vedno nataanko na gornjo zeleno varstveno znamko, katero mora imeti v znak pristnosti vsake steklenice.

Adolf Thierry, lekarnar

v Pregradi pri Rogatcu-Slatini.

M. š. sv.

Št. 598.

Razpis službe.

M. š. sv.

Na mestni nemški dekliški šestrazrednici je stalno popolniti

V., eventualno VI. učno mesto

s prejemki četrte plačilne vrste in z običajnimi pripadninami in z dostavkom, da bo imenovana učiteljica v službovanje prideljena mestni dekliški osemrazrednici.

Presilke za razpisani mesti imajo pravilno opremljene prošnje predpisanim potom pri podpisanim šolskem oblastvu vložiti najpozneje

do 15. oktobra t. l.

Na prošnje, ki se vloži po omenjenem roku, se ne bode oziralo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

dne 16. septembra 1897.

Št. 10.398.

(1443—2)

Licitacija lož.

Za slovenske predstave v deželnem gledališču oddati so še lože v pritličji, kakor tudi v I. in II. nadstropji.

Zaradi oddaje teh lož vršila se bo licitacija

dne 24. septembra 1897. I.

ob 2. uri popoludne v deželnem gledališču.

Natančneje se lahko poizvleči v pomočni pisarni deželnega odbora.

Deželni odbor kranjski.

Ljubljana, dne 22. septembra 1897. I.

Josip Kolar

v poslopji stare pošte.

Najujednejše javljam slav. p. n. občinstvu, da imam v zalogi

kolesa (biciklje) svojega domačega izdelka

in jih priporecam vsem kolesarskim prijateljem in vsem, ki domačo obrt radi podpirajo.

Za vsako doma izdelano kolo jamčim dve leti.

Imam pa tudi veliko zalogu najfinjejših angleških in dunajskih koles po menavadno nizkih cenah.

Ker imam sedaj urejeno delalnico za nova kolesa, zmožen sem kolesa prenare-jati, ponikljati in lakirati, iz starih nove narejati in izvrsevat najtezav-nejša popravila najbolje in najtočneje.

Zamenjavam tudi z ugodnimi pogoji nova kolesa s starimi.

Z velespoštovanjem se uljudno priporočam

(1415—31)

